

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 15 lutego 2016 r.

DUS.053.96.16.BS.15
DDP-II-072.2.2015.NK
L.dz. 3330

**Pani
Zofia Śmierciak**

ZAWIADOMIENIE O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195) zawiadamia, że Pani petycja z dnia 16 listopada 2015 r., dotycząca wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015.748, z późn. zm.) pod kątem zrównania wysokości emerytur i ustanowienia ich na poziomie średniego wynagrodzenia, uhonorowania dodatkowego wykształcenia wraz z wyrównaniem Pani tych należności – została rozpatrzona negatywnie.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 16 listopada 2015 r. postulowała Pani zmianę przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015.748, z późn. zm.) tak, aby świadczenia emerytalne usytuowane zostały na poziomie co najmniej średniego krajowego wynagrodzenia. W uzasadnieniu stwierdza Pani, że akt prawny na którego podstawie zostały Pani obliczone świadczenia jest niesprawiedliwy, a przyznane świadczenie, choć zgodne z obowiązującymi przepisami, jest nieadekwatne do potrzeb, stąd zachodzi konieczność zmiany powołanej wyżej ustawy.

W odniesieniu do powyższego należy wskazać, że polski system ubezpieczeń społecznych – jak większość systemów podstawowych na świecie – oparty jest na składce. Oznacza to,

że prawo do świadczeń z tego systemu powinny mieć tylko osoby, które poprzez opłacone składki - uczestniczyły w gromadzeniu środków na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. W systemie tym nie mogą mieć miejsca przypadki przyznawania prawa do świadczeń osobom nie objętym ubezpieczeniem lub u których nie występowało żadne ryzyko ubezpieczeniowe, tzn. takie zdarzenie faktyczne lub prawne (choroba, inwalidztwo, starość, śmierć żywiciela), które powoduje stałą lub okresową utratę podstawowego źródła utrzymania. Z chwilą wystąpienia jednego z ryzyk ubezpieczeniowych – w miejsce dotychczasowego dochodu z pracy najemnej lub innej działalności – ubezpieczony uzyskuje prawo do substytutu takiego dochodu (emerytura lub renta) wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gwarantowanego przez państwo.

Należy podkreślić, że system ten opiera się na zasadzie sprawiedliwości społecznej. Zasada ta realizowana jest z uwzględnieniem funkcji redystrybucyjnej tego systemu. W przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy i emerytur dla ubezpieczonych urodzonych przed 1949 r. polega to na określonym spłaszczaniu wysokości świadczeń na korzyść osób posiadających niską podstawę wymiaru świadczenia i na niekorzyść osób posiadających wysoką podstawę wymiaru świadczenia, głównie poprzez wprowadzenie tzw. części socjalnej oraz poprzez wprowadzenie górnego pułapu podstawy wymiaru świadczenia na poziomie 250% przeciętnego wynagrodzenia. Uzasadnieniem tak rozumianej funkcji redystrybucyjnej ubezpieczeń jest zasada solidarności społecznej, nakazująca rozłożenie ciężaru świadczeń na szerszą zbiorowość osób objętych zakresem ubezpieczeń społecznych. System gwarantuje z jednej strony wypłatę minimalnej emerytury, z drugiej ogranicza poziom świadczeń wysokich.

Stąd też z jednej strony podwyższa się więc świadczenia do gwarantowanej przez państwo wysokości osobom, które np. z powodu inwalidztwa w młodym wieku nie mogły długo pracować, a więc osobom o niskim stażu pracy i o krótkim okresie opłacania składki na ubezpieczenie społeczne i osiągnięciem w czasie aktywności zawodowej niskie zarobki, z drugiej strony – w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych – konieczne jest utrzymanie korzystniejszych zasad wymiaru w przypadku niemożności uzyskania długiego okresu ubezpieczenia, poprzez uzupełnienie wysokości świadczenia tzw. okresami hipotetycznymi.

Pomijając powyższe zasady funkcjonujący algorytm świadczenia jest proporcjonalny do wysokości wpłacanych składek, wysokość świadczenia zależna jest bowiem od okresu ubezpieczenia oraz od wysokości uzyskiwanych zarobków.

Z kolei nowy mechanizm wymiaru świadczeń zastosowany do emerytur z nowego systemu emerytalnego (dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r.), gdzie w części repartycyjnej składki są rejestrowane na koncie i waloryzowane, a w dobrowolnej części kapitałowej, składki gromadzi się na rachunkach emerytalnych i inwestuje – uzależnienia wysokości przyszłego świadczenia od kwoty składek zgromadzonych na koncie ubezpieczonego w całym okresie ubezpieczenia.

Reasumując należy stwierdzić, że ustawowe reguły ustalania wysokości świadczeń oparte są na zasadzie wzajemności oraz proporcjonalności świadczeń i składek. Zasada ta podlega konstytucyjnej ochronie. Konstytucyjne założenie kształtowania wysokości świadczeń polega na tym, że wysokość powinna być w przybliżeniu proporcjonalna do wysokości składek odprowadzanych do funduszu ubezpieczeniowego (orzeczenie TK z dnia 11 lutego 1992 r., sygn.. K 14/91). Przepis, który „spłaszczałby” świadczenia w stosunku do osób, które opłacały odpowiednio wysoką składkę, kolidowałaby z tą zasadą oraz z zasadą ochrony praw nabytych. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego zasada proporcjonalności nie wyklucza ograniczania rozpiętości wysokości świadczeń w porównaniu z rozpiętością wysokości zarobków i składek. Wysokość świadczeń nie powinna jednak nadmiernie odbiegać od wkładu ubezpieczonego w tworzenie funduszu ubezpieczeń społecznych (wyrok TK z dnia 22 czerwca 1999 r., sygn.. K 5/99).

POUCZENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Do wiadomości:

1. Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego
2. a/a

MINISTER
z up. *Elżbieta Bojanowska*
Elżbieta Bojanowska
PODEKRETAŃ SZANU